

Tarih: 15.12.2011 TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
Sayı: 2011-1431

Gediz Nehri'nin kirlenme sebeplerinin araştırılarak, Gediz Nehri'nin kirlilikten kurtarılması ve Gediz Nehrinin kirliliğinin havzaya yaptığı etkilerin araştırılarak çözüm yollarının tespiti amacıyla Anayasa'nın 98 inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 15.12.2011

Oktao YURAC
12.12.2011
M. M.

Emir Haluk Ayhan Mustafa KALAYCI
Denizli Mv. 5
Konya Mv.

Nerzat Korkmaz
İsparta Mv. 7
M. M.

Yusuf Halacoglu
Kayseri Mv. 10

M. M.

Ali TORLAK
İSTANBUL Mv. 13
M. M.

Alihan Kılıç
Kütahya Mv. 16
Ayhan Mv.

Muhammed
Adana Mv. 19

Sadık Durmaz
Yozgat M. Vekili 21

M. M.

Alim IŞIK
Kütahya Mv. 2
Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

Oktao Öztürk 6
Erz. M. Vekili
M. M.

Celal Adan
107 Mv.

İsmet BAKURATAMAN
BURSA Mv. 12

Necati ÖZENİÇ
BURSA Mv. 10

Ali Hilmi 27
Sakarya Mv. 17

Atilla Kaya 20
İst. Mv.

Mehmet ERDOĞAN
Muğla Mv. 18

Bekir Belen
Tunceli Mv. 21

GEREKÇE: Çevreyi oluşturan öğeler üzerinde yapısal zararlar meydana getiren ve niteliklerin bozan yabancı maddelerin; hava, su ve toprağa karışarak ve zaman içinde yüksek oranda birikmesi sonucu çevre kirliliği meydana gelmektedir.

Yapılan araştırmalar Dünyadaki çevre kirliliğinin yüzde 50'sinin son 35 yılda meydana geldiğini ortaya koymaktadır. 1970'li yıllardan itibaren hızla artan dünya nüfusu, plansız sanayileşme ve sağlıksız kentleşme, verimi artırmak amacıyla kullanılan tarım ilaçları, yapay gübreler ve kimyasal maddelerin kullanımının giderek yaygınlaşması çevre kirliliğine dolayısıyla çevre sorunlarına neden olmaktadır. Çevre kirliliği ekosistemde doğal dengeyi bozmakta ve bütün canlıların sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadır. Bu nedenle Çevre kirliliği ile ilgili uluslar arası çeşitli toplantı ve sözleşmeler yapılmıştır. Çevrenin canlılar tarafından taşındığı önem nedeniyle Birleşmiş Milletler tarafından 5 Haziran Dünya Çevre Günü olarak kabul edilmiştir.

Kentsel ve endüstriyel kaynaklı atıkların arıtılmadan su ortamlarına bırakılması, sanayi kaynaklı arıtılmayan suyun önemli kısmının tarımda kullanılması, kimyevi gübre kullanımı, tarımsal mücadele ile yapılan ilaçlamalarda; havadaki ilaç zerreciklerinin rüzgarla sulara taşınması veya pestisit üretimi yapan fabrika atıklarının durgun veya akarsulara boşaltılması sonucunda da su kaynaklarımız kirlenmektedir.

Kütahya ili Murat Dağı eteklerinden doğup Uşak, Manisa ve İzmir illerinden geçerek İzmir'in Menemen ve Foça ilçeleri arasında denize dökülen 401 km uzunluğundaki Gediz Nehri, Ege Bölgesi için hayati önem taşımaktadır.

Gediz nehrinin hayat verdiği 521 bin hektarlık tarıma elverişli alana sahip olan Gediz Havzası ülkemiz tarımsal ürün potansiyeli, verimli, geniş, sulanabilir ovaları ve doğal zenginlikleri bakımından Türkiye'nin önde gelen havzalarından biri olup Türkiye'deki toplam tarımsal üretimin yüzde 10'unu üretmektedir.

Bugün için Gediz Havzasının en önemli sorunu ekolojik kirliliktir. Gediz Nehri, geçmekte olduğu yerleşim birimlerinde bulunan Organize Sanayi Bölgelerinin ve sanayi tesislerinin endüstriyel zehirli atıkları ve akarsu boyunda bulunan yerleşim birimlerinin kanalizasyon atıklarının arıtılmadan nehre deşarj edilmesi, bilinçsiz tarım ilaçları ve kimyevi gübre kullanımı ile adeta yok edilmektedir.

Gediz nehri memba kısmında I. kalite su değerlerine sahip iken Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği Su Kalite Kriterlerine göre Aşağı Gediz Havzası için Gediz Nehri evsel artık, sanayi atıkları ve tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan azot, organik madde ve ağır metaller yönleriyle IV. sınıf su (çok kirli) kalitesine sahiptir. Uluslar arası su indeksi kriterlerine göre ise, Gediz Nehri Suyu tarım alanı sulama suyu kriterlerinin çok altındadır. Kirlilik derecesi gıda sağlığı açısından da tehlike arz etmektedir. Ayrıca ötrofikasyon nedeniyle nehir tabanında organik maddelerin birikerek metal derişimlerini arttırdığı görülmüştür.

Tarihin en önemli yerleşim havzalarından olan Gediz Nehri bu gün için kilometrelerce uzunlukta bir açık kanalizasyon isale hattına dönüşmektedir. Kirliliğin en önemli göstergesi özellikle Nehrin faunasında meydana gelen daralmadır. Nehir flora ve faunasıyla can çekişmekte ve kendisiyle birlikte içinden geçtiği ovayı da ölüme götürmektedir. Kirlenme dolayısıyla Gediz nehrinden sulanan binlerce dekar arazi çoraklaşma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Gediz Havzasını kirlilikten kurtarmak için 2000 yılında kurulan “ Gediz Havzası Çevre İlleri Hizmet Koruma Birlięi” ve Gediz havzasında yaşanan çevre kirliliği problemine karşı çözüm önerileri getirmek ve etkin bir mücadele yürütmek üzere Çevre ve Orman Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan ve Mayıs 2008’de yürürlüğe giren “ Gediz Havzası Koruma Eylem Planı” ödenek yetersizliği yüzünden maalesef bugüne kadar gerekli çalışmayı yapamamıştır. Açıklanan bu nedenlerle konunun aydınlığa kavuşturularak gereken önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.